

Iepazīsti aizsargājamo ainavu apvidu "Veclaicene"

Aizsargājamo ainavu apvidus "Veclaicene" ir viena no deviņām Latvijas īpašajām teritorijām, kurās tiek aizsargāta skaista un daudzveidīgā Latvijai raksturīgā ainava un kultūrvidē. Veclaicenes aizsargājamo ainavu apvidus dibināts 1977. gadā, lai saglabātu un aizsargātu Ziemeļvidzemes kultūrainavu, bioloģisko daudzveidību un dabas vērtības. Teritorija ietver dabas liegumus "Dēļinkalns", "Korneti-Peļļi" un "Avotu mežs". Ainavu apvidus kopējā platība ir 20 892 ha, un tas atrodas Alūksnes novada Veclaicenes, Jaunlaicenes, Ziemera, Mārkalnes pagastos, kā arī Apes novadā.

MUIŽAS

- 1 Jaunlaicenes muiža** – vislielākā un bagātākā muiža Opekalna draudzē, rakstos minēta 17. gs. beigās. 170 gadus muižas īpašnieki bija baronu fon Volfu dzimta. Līdz mūsdienām saglabāties gleznains parks ar dīķiem un 16 saimniecības ēkām. Mūsdienās muižkunga dzīvojamajā mājā ierīkots Jaunlaicenes muižas muzejs. "Rovenieki", Jaunlaicene, Jaunlaicenes pag., t. +371 29356277, 22415419, GPS 57.5277, 26.8725
- 2 Romeškalna muižas** kungu dzīvojamā māja celta pēc 1847. gada baronam Augustam fon Tranzē Berlīnes vēlinā klasicisma stilā ar renesanses stila torni. No 1931. līdz 2009. gadam ēkā atradās Veclaicenes pamatskola. Pašlaik muižas ēkā piedāvā nakšņošanu, var iegādāties suvenīrus. "Romeškals", Veclaicenes pag., t. +371 22413373, GPS 57.5627, 26.9107
- 3 Ziemera muiža** pirmo reizi rakstos minēta 1550. gadā. 18. gs. muiža nonāca baronu Volfu ģimenes īpašumā. Pašlaik muiža ir privātpašums. Ziemeri, Ziemera pag., GPS 57.53455, 27.0657 ↓

NAKTSMĪTNES

Telšu vietas

- 1** "Mišas" pie Raipala ezera, Veclaicene, t. +371 29480327, GPS 57.58025, 26.9922
- 2** "Alejas" pie Ilgājas ezera, Veclaicene, t. +371 22001559, GPS 57.5908, 26.8635

- 3** "Mucenieki" pie Dzēves ezera, Veclaicene, t. +371 26520232, GPS 57.5859, 26.9448
- 4** "Raudiņas" pie Raipala ezera, Veclaicene, t. +371 29347398, GPS 57.5908, 26.9642
- 5** "Tortuži", Jaunlaicene, t. +371 26578835, GPS 57.5384, 26.9341

- 6** "Jaunrēveļi", Jaunlaicene, t. +371 29287581, 29205255, GPS 57.5254, 26.8521
- 7** "Romeškalna muiža", t. +371 22413373, GPS 57.5627, 26.9107
- 8** Bioloģiskā saimniecība "Mauriņi", t. +371 29488925,

- gunita.virka@inbox.lv, GPS 57.5534, 26.9958
- 3** Brīvdienu māja "Jaunrēveļi", t. +371 29287581, 29205255, aigars.stafeckis@gmail.com, GPS 57.5254, 26.8521
 - 4** Brīvdienu māja "Saliņas", t. +371 29443544, rijas2@inbox.lv, GPS 57.5704, 27.0449

- 5** Brīvdienu māja "Ezerīči", t. +371 26186570, ritameldere@inbox.lv, GPS 57.5918, 26.9527
- 6** Lauku tūrisma un atpūtas centrs "Jaunsētas", t. +371 28650600, jaunsetas@inbox.lv, GPS 57.4414, 27.0524

- 7** Atpūtas komplekss "Ziemeri", t. +371 27006008, ziemeri@chg.lv, GPS 57.4664, 27.0592
- 8** Brīvdienu māja "Kalnarūši", t. +371 26594554, kalnaruski@gmail.com, www.kalnaruski.lv, GPS 57.5322, 26.8165

4 Opekalna evaņģēliski luteriskā baznīca – visaugstāk vīrs jūras līmeņa uzceltā baznīca Latvijā (235 m). Līdz mūsdienām neskarta saglabājusies 1774.–1779. gadā celtā mūra ēka. “Apekalsns”, Jaunlaicenes pag., t. +371 22415419, 28388894, GPS 57.5497, 26.9037

5 Veclaicenes Vissvētās Dievmātes patvēruma pareizticīgo baznīca celta 1893.–1895. gadā. Laukakmeņu un ķieģeļu būve cauri visiem kariem saglabājusies neskarta. “Vijolītes”, Veclaicenes pag., t. +371 26138592, 28373214, GPS 57.5721, 26.9936

APSKATES OBJEKTI

6 Drusku pilskalns ir viens no augstākajiem un stāvākajiem pilskalniem Latvijā. Tā augstums sasniedz 247 m vīrs jūras līmeņa un 85 m vīrs dienvidos esošā Pilskalņa ezera līmeņa. Kalna DA sāns pret ezeru ir neparasti stāvs. No pilskalņa, īpaši no trim klajajiem pauguriem uz Z no tā, paveras krāšņi skati uz Alūksnes pauguraini un Hānjas augstieni Igaunijā. No pilskalņa var redzēt Igaunijas augstāko virsotni Munameģi (318 m vīrs jūras līmeņa). Korneți, Veclaicenes pag., t. +371 29347398, 26520232, GPS 57.5901, 26.9433

7 Skatu tornis Dzērves kalnā (203,5 m) atrodas Kornețu ciemā, “Korneți-Peļļi” liegumā un ir 27 m augsts. No torņa augšējās platformas pāri mežu galiem redzama Alūksnes–Hānjas (Igaunija) augstienes gleznainā daba, Kornețu senleja ar ezeriem, pakalni ar lauku viensētām. Korneți, Veclaicenes pag., t. +371 29347398, 26520232, GPS 57.5901, 26.9433

8 Kornețu-Peļļu subglaciālā vāga ir 14 km gara un bagāta ar 12 gleznainiem ezeriem. GPS 57.5812, 26.9911

9 Dēliņkalns ir Alūksnes augstienes augstākais paugurs, kura absolūtais augstums sasniedz 271,5 m, relatīvais augstums – vairāk nekā 70 metru. No kalna D nogāzes paveras skaista, mežiem apaugušu pauguru un pļavu mozaikainava. Kalna D nogāze ir īpaši stāva, tam piekļūt var no Jaunlaicenes puses (nav norāžu), Z un ZA nogāzes ir lēzenākas, klajākas. Ceļa Sauleskalns–Māriņkalns malā ir informācijas stends. Piekluve kalnam: A2 autoceļš Rīga–Veclaicene 188. kilometrā uzved Sauleskalnā, tur ir pagrieziens uz Māriņkalnu (norāde – Māriņkalns 10 km), pēc 2,5 km ir norāde uz Dēliņkalnu. Jārēķinās, ka takas, kas ved virsotnē, nav labiekārtotas, lietus laikā ir slidenas, vietām – dubļainas. GPS 57.5427, 26.9430

10 Dieva kalns, kas paceļas ap 50 m vīrs apkārtnes, ir viens no nedaudzajiem svētkalniem, uz kura izvietojusies teikam apvīti akmeņi ar kultūrvēsturisku vērtību. GPS 57.5780, 26.9177

11 Māras pēdas akmens apkārtmērs ir 7,4 metri. Tas ir kultakmens ar uguns darbības pēdām. GPS 57.5780, 26.9177

12 Naudas akmens ir 3,6 m garš, 3 m plats un 2,3 m augsts, ar nostāstiem apvīts akmens. GPS 57.5780, 26.8613

13 Sipiņu dižakmens – pēdējā leduslaikmeta liecinieks, ko ledājs atnesis no Zviedrijas vai Somijas (apkārtmērs 13,1 m). GPS 57.5819, 26.9312

14 Rūcu ezers – izdala rūcošas skaņas (īpaši pavasaros). GPS 57.5079, 26.9123

15 Ķauķu kalns ar dažāda veida slēpošanas trasēm – kalnu nobrauciena, snowborda, distanču slēpošanas. t. +371 29167918, 29227935, GPS 57.53087, 26.9476

MUZEJI, KRĀTUVES

16 Jaunlaicenes muizās muzejs stāsta par vācu baronu un latviešu zemnieku sadzīvošanu 18. un 19. gs., par baronu fon Volfu dzimtu, par malēniešiem, viņu humoru, valodu un ticības lietām, par Opekalna draudzi un visaugstāk Latvijā uzcelto baznīcu. “Dravnieki”, Jaunlaicene, Jaunlaicenes pag., t. +371 29356277, 22415419, jaunlaicenesmuzejs@aluksne.lv, GPS 57.5277, 26.8725

17 Senlietu krātuvē Veclaicēnē apkopoti materiāli par Veclaicenes dabu, cilvēkiem, vēsturi, etnogrāfiju un izglītību. “Vaiņagi”, Korneți, Veclaicenes pag., t. +371 29347398, 64329028, veclaicenesmuzejs@aluksne.lv, GPS 57.5894, 26.9476

PIEMIŅAS VIETAS

18 Jaunlaicenes kuņģu kapi un kapliča – baronu fon Volfu ģimenes kapsēta izveidota 1814. gadā. 1859.–1865. gadā pēc arhitekta Paula fon Hardenaka meta uzceltā kapliča izskatās kā maza gotiska baznīca. t. +371 29356277, GPS 57.5317, 26.8551

19 Prinduļu kaujas piemiņas vieta radīta par godu Prinduļu kaujai, kurā 1941. gadā dzīvību atdeva 25 Tēvzemes aizstāvji. GPS 57.5245, 27.0367

MĀJRAŽOTĀJI, LAUKU SAIMNIECĪBAS

20 Bioloģiskā saimniecība “Mauriņi” – dabai draudzīga saimniecība, darbojas kopš 1992. gada. Tās moto: “Dzīvot un darboties saskaņā ar dabas likumiem”. Saimniecības pamatnodarbošanās ir lopkopība, tā piedāvā biotopu taku (3,5 km), relaksējošu atpūtu brīvā dabā, savvaļas zirgu apskati un veselības pirtiņu. “Mauriņi”, Veclaicenes pag., t. +371 29488925, GPS 57.5534, 26.9958

21 “Andas Darbnīca” darbība vērsta uz dabisku, ekoloģisku tekstilmateriālu izmantošanu laikmetīgā, stilītēzā izpildījumā sadzīves, interjera, dizaina priekšmetu, apģērba elementu, aksesuāru un suvenīru izgatavošanā. “Ķieģeļnīca”, Veclaicenes pag., t. +371 26323341, andavecl@inbox.lv, www.andasdarbnica.lv

22 Mišu medus muzejs izvietojies Alūksnes augstienes dziļākā (35 m) un ainaviski skaistākā Raipala ezera krastā. Pašlaik muzejā top senlaicīga biškopības inventāra ekspozīcija, pie ezera – bišu taka, kurā varēs vērot, kā bites vāca medu koku dobumos, blūkos un stropos, parādot tajā biškopības attīstību līdz mūsdienām. “Mišas”, Veclaicenes pag., t. +371 26699005, GPS 57.5803, 26.9911

23 Veselības pirtiņas “Upītes” piedāvājumā ir dažādi masāžas veidi – ar medu, klasiskā, akmeņu, jumeiho u.c., neizpaliks arī klūdžiņu pēriens. Pirts apmeklējums līdz 2 personām. t. +371 26302291

24 Veselības pirti Māriņkalnā pirts pakalpojums un pirts masāžu veiks sertificēts pirtnieks. Piedāvājumā ārstnieciskās tējas, nektāri, sīrupi un daudz citu dabīgu produktu. “Jaunozoli”, Ziemeņa pag., t. +371 29194805

25 Z/S “Mucenieki” – vizināšanās zirga vai ponija pajūgā, izjādes, t. +371 28382899

Noderīga informācija

Degvielas uzpildes stacijas Alūksnē – “Virši-A”, Rīgas iela 11, t. +371 64381110, GPS 57.4311, 27.0230; “Lukoil BALTĪJA R”, Gulbenes iela 1C, t. +371 67301530, GPS 57.4139, 27.0420

Alūksnes policijas iecirknis – Pils iela 17, t. +371 64301400, GPS 57.4256, 27.0435

Medicīniskā palīdzība Alūksnē – Alūksnes slimnīca, Pils iela 1, t. +371 64307149, GPS 57.4370929, 27.0398718

Bankomāti Alūksnē – Tīrgotāju 13 (SEB – Benu aptieka, GPS 57.4211, 27.0512), Pils 29 (veikals “Maks”, GPS 57.4238, 27.0515), Pils 9B (veikals “Maxima”, GPS 57.4293, 27.0395), Pils 27 (Swedbank, GPS 57.4241, 27.0595)

Velosipēdu remonts – “Raibkazi”, Veclaicene, t. +371 29360695

Gidi

Maija Bleiferte, t. +371 29347398 (LAT, EST)
Sandra Jankovska, t. +371 22415419, 29356277 (LAT, RUS)
Jānis Prangels, t. +371 26520232, +372 5393 0896 (LAT, EST, RUS)

i Tūrisma informācija

Veclaicēnē – “Vaiņagi”, Korneți, Veclaicenes pag., Alūksnes nov., t. +371 29347398, 26520232, GPS 57.5894, 26.9478

Jaunlaicēnē – “Dravnieki”, Jaunlaicenes pag., Alūksnes novads, t. +371 22415419, 29356277, GPS 57.5277, 26.8725

Alūksnē – Pils iela 25a, Alūksne, t. +371 29130280, 25779965, GPS 57.4245, 27.0487, www.visitaluksne.lv

Apē – Skolas iela 4, Ape, t. +371 29439207, 22037518, GPS 57.5382, 26.6941

www.visitaluksne.lv, www.veclaicene.lv

DABAS TAKAS VECLAICENĒ

DRUSKU PILSKALNA TAKA (3,5 km) sākas Kornețos pie pagastmājas, ved gar skatu torni Dzērves kalnā (203,5 m), no kura pārdzama Kornețu senleja ar ezeriem, pakalniem, mājām un kaimiņvalsts Igaunijas daba. Pa meža paēnu un dabiskām pļavām no Pilskalņa ezera krasta taka paceļas Latvijā visstāvākajā pilskalnā. Taka marķēta ar oranžas krāsas riņķiņiem uz baltām plāksnītēm. Taka nav piemērota cilvēkiem ar kustību traucējumiem un bērniem ratiņos, izešana slāpā laikā var būt apgrūtināta, jo ir ļoti stāvas, vietām mālainas nogāzes. GPS* 57.5898, 26.9475

RAIPALA EZERA TAKA (7,5 km) likumo gar levas un Trumulīša ezeru krastiem, apliec loku ap Raipalu – vienu no Latvijas dziļākajiem ezeriem (35 m). 20. gs. sākumā Raipalu uzskatīja par visdziļāko Latvijas ezeru. Pa ceļam vērotā dabas krāšņuma iespaidus lieliski papildina Mišu medus muzejs. Pa meža ceļiem, kas sakrīt ar marķētu velomaršrutu, taka atgriežas Kornețos. Var iziet isāku – 2,5 km garu takas posmu, šķērsojot Raipala–Trumulīša satekupiti pie Raudiņu mājām, un pa ciema ceļu atgriezties sākumpunktā. Taka marķēta ar zaļas krāsas riņķiņiem uz baltām plāksnītēm. GPS* 57.5897, 26.9488

PEĻĻU TAKA (9,5 km) sākas pie Mežavilzu mājām, nolaižas Peļļu subglaciālajā ielejā, ved gar septiņiem ezeriem, divreiz šķērso Latvijas–Igaunijas robežu, dod iespēju pacieņoties kaimiņvalsts Pagānu (Velna) zemē. Nedaudz novirzoties no takas, iespējams apskatīt Vorotkas akmens krāvuma senkapus, izbaudīt gravu varenumu un Smilšāja (*Līva jārv*) ezera veldzi. Atgriešanās sākumpunktā pa vēsturisko Apes–Kornețu lielceļu. Taka marķēta ar sarkanās krāsas riņķiņiem uz baltām plāksnītēm. Līdzī nepieciešams personu apliecināošs dokuments. GPS* 57.5865, 26.8740

ILGĀJA-NAUDAS AKMENS TAKA (4,5 km) izveidota Peļļu gravā Latvijas teritorijā. Pa ceļam var apskatīt Veclaicēnē vienīgo saliņu Ilgāja ezerā, novērtēt pierobežas ainavu no Vizlu kalna un ieradīt mantas meklētāju centieniem zem vēsturiskā Naudas akmens Palpiera ezera krastā. Taka marķēta ar zilās krāsas riņķiņiem uz baltām plāksnītēm. GPS* 57.5865, 26.8740

Romeškalna–Kornețu taka (4,5 km) savieno bijušo pamatskolu Romeškalnā un pagasta centru Kornețos. Šajā takā pārsteidz skaisti dabas skati no Liepiņu mājām uz Koruļu ezeru un no Leģenu kalna uz Kornețu ieleju. Pie Vosvu mājām atrodas sena kulta vieta – Dieva kalns ar Māras pēdas akmeni. Asāku izjūtu cienītāji tur var nokļūt, pārsimt metru novirzoties no takas un ejot pa bebru dambjiem, šķērsojot no Koruļu ezera iztekošo upiti. Pa ceļam apskatāms viens no Veclaicenes lielākajiem akmeņiem – Sipiņu akmens. Taka marķēta ar dzeltenās krāsas trijstūriem uz baltām plāksnītēm. GPS* 57.5631, 26.9109

* – takas sākumpunkta koordinātas